

Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024

nijmegen.nl

Contactpersoon

Sophie Bekkers
s.bekkers@nijmegen.nl
T 14 024

Ons kenmerk

D240364770

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

Datum 28 mei 2024
Onderwerp Resultaten onderzoek fysieke
toegankelijkheid Nijmegen

Geachte leden van de raad,

Op 27 juni 2023 is de startnotitie voor de beleidsherziening voor toegankelijkheid vastgesteld door het college. In deze startnotitie kondigde het college het onderzoek naar toegankelijkheid aan. Met deze brief informeren we u over de resultaten van het onderzoek fysieke toegankelijkheid in Nijmegen en de vervolgstappen.

In het onderzoek is gekeken naar de richtlijnen voor toegankelijkheid die er zijn, naar de toegankelijkheid van Nijmegen en de stappen die de gemeente kan zetten om de stad toegankelijker te maken.

Het onderzoek is in het eerste kwartaal van dit jaar opgeleverd. In deze brief wordt ten eerste ingegaan op de aanleiding van het onderzoek. Ten tweede worden de vervolgstappen die het college zal nemen beschreven. Als laatste wordt ingegaan op de resultaten van het onderzoek. In de bijlage vindt u het volledige rapport van Mobycon. Het eerste hoofdstuk bevat een managementsamenvatting.

Aanleiding van het onderzoek

Sinds 2016 heeft Nijmegen het *handboek Nijmegen toegankelijkheid*. Een handboek met richtlijnen voor een toegankelijke openbare ruimte. In januari 2023 is de evaluatie van dit handboek besproken door uw raad. In deze evaluatie komt naar voren dat het beleid zoals het nu is goed werkt. Het geeft de juiste handvatten voor herinrichtingen van straten en die worden toegankelijk opgeleverd. Tegelijkertijd biedt het handboek niet voldoende handvatten voor gebiedsontwikkelingen en grote(re) projecten.

In uw raad zijn op 1 februari twee moties aangenomen die een verdere invulling geven aan de vervolgstappen voor het beleid toegankelijkheid. Met dit onderzoek geven we invulling aan deze moties.

De eerste motie (design for all, overall) vraagt het college om te onderzoeken welke richtlijnen er voor toegankelijkheid zijn en hoe deze zich tot elkaar verhouden. En om te

kijken hoe en welke invloed de gemeente heeft en kan hebben bij complexe situaties zoals gebiedsontwikkelingen.

In de tweede motie (ontwerpen voor iedereen als leidend principe) spreekt de raad zich uit:

“Om ontwerpen voor iedereen, in de geest van het VN-verdrag Handicap, als leidend principe te stellen bij alles wat we als gemeente aanbesteden, herinrichten, ontwikkelen en bouwen in de openbare ruimte voor publiek gebruik.”

Het VN-verdrag handicap (voluit: VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap) biedt de basis voor het actieprogramma inclusie en voor deze startnotitie. Dit verdrag is een internationaal mensenrechtenverdrag dat de rechten en waardigheid van personen met een handicap of beperking wil beschermen. De basisprincipes van het verdrag zijn toegankelijkheid, persoonlijke autonomie en volledige participatie. Met deze principes houden we rekening. Het doel van de principes en het verdrag is de positie van mensen met een beperking te verbeteren.

Deze motie is een uitgangspunt geweest bij het onderzoek dat voor u ligt.

Vervolgstappen

Op basis van het onderzoek wil het college de komende jaren aan de slag met het verbeteren van de toegankelijkheid. We geven uitvoering aan een groot deel van de aanbevelingen. Deze stappen worden verder uitgewerkt in een uitvoeringsagenda.

1. *We scherpen het handboek Nijmegen toegankelijk aan.*

Door het onderzoek werd duidelijk dat sommige richtlijnen aangescherpt moeten worden. Dit gaat bijvoorbeeld om op- en afritjes. Daarnaast wordt aanbevolen om richtlijnen toe te voegen. Dit gaat om obstakels op stoepen, zoals bollen en paaltjes. En het gaat om richtlijnen voor de toegankelijkheid tijdens werkzaamheden.

2. *We gaan binnen onze processen toegankelijkheid beter borgen. Hierin leren we van de werkzaamheden in het stationsgebied.*

Er gaat al veel goed in Nijmegen. Tegelijkertijd is het belangrijk om de invloed van andere beleidsterreinen en processen op de toegankelijkheid expliciet te maken en te zorgen dat toegankelijkheid wordt meegewogen.

Het stationsgebied is bezig met een project om toegankelijkheid en ervaringsdeskundigheid beter te borgen. Hiervan leren we om te kijken hoe we dit in de rest van de organisatie kunnen toepassen.

3. *We maken de straat toegankelijker. Dit blijven we doen zoals we het tot nu toe gedaan hebben: bij een herinrichting wordt de weg toegankelijk gemaakt.*

Voor de verbetering van de openbare ruimte is in de afgelopen jaren de straat toegankelijker door bij herinrichtingen het *handboek Nijmegen toegankelijk* toe te passen in de ontwerpen. Dit zorgt ervoor dat de openbare ruimte steeds toegankelijker wordt.

4. *We gaan inzetten op bewustwording bij onze inwoners, met name over het vrijhouden van de stoepen. Dit doen we door middel van een communicatie- en/of gedragscampagne.*

Tijdens het onderzoek werd duidelijk dat overhangend groen en op straat geparkeerde voertuigen hinderlijk zijn voor de toegankelijkheid. De stoepen worden daardoor soms te smal om goed door te komen. Daarom zetten we in op een bewustwordings- en/of gedragscampagne.

5. *We maken een plan van aanpak om de opgehaalde knelpunten van de buurtbezoeken aan te pakken.*

Tijdens het onderzoek zijn veel knelpunten opgehaald. Deze knelpunten kunnen we veelal aanpakken op de manier dat Meld&Herstel dat doet. Doordat het veel knelpunten zijn, maken we een plan om deze gefaseerd te verbeteren.

6. *Dit alles doen we samen met een werkgroep toegankelijkheid. Hierin zitten ervaringsdeskundigen en ambtenaren van verschillende disciplines.*

In de gemeente zit veel kennis over de openbare ruimte, bij mensen met een beperking zit veel kennis over hoe ze de openbare ruimte gebruiken en wat zij nodig hebben om van A naar B te komen. Het is daarom belangrijk om deze kennis te verbinden.

De focus van het onderzoek

De vervolgstappen zoals hierboven beschreven komen voort uit de resultaten van het onderzoek naar toegankelijkheid. Dit onderzoek is de afgelopen maanden gedaan samen met ervaringsdeskundigen, vakinhoudelijke experts en belanghebbenden. Het heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd over de toegankelijkheid van de stad. De focus van het onderzoek lag op:

- Duidelijkheid krijgen in de verschillende richtlijnen die er zijn met betrekking tot toegankelijkheid en hoe deze zich tot elkaar verhouden.
- Een overzicht van hoe toegankelijk Nijmegen is. In samenwerking met ervaringsdeskundigen.
- Aanbevelingen om de toegankelijkheid van de stad te verbeteren.

Het contact met ervaringsdeskundigen en vakinhoudelijke experts was een cruciaal onderdeel van het onderzoek. Zo is de ervaring van mensen met een beperking centraal gezet in de onderzoeksopzet.

In algemene zin concluderen we dat niet één norm of pakket aan richtlijnen is dat ervoor zorgt dat de openbare ruimte toegankelijk is voor elke gebruiker. Iedere gebruiker bereidt zich op diens eigen manier voor op het gebruiken van de openbare ruimte. Dit sluit niet altijd aan op hoe de ruimte is ontworpen. Er is dus ook niet één oplossing. Wel zijn er een aantal oplossingen met veel effect.

Lessen over de openbare ruimte:

1. Problemen met op- en afritjes van trottoirs: deze zijn vaak te stijl, ontbreken of zijn niet recht tegenover elkaar aangelegd.

2. Obstakels op stoepen, veroorzaakt door geparkeerde fietsen, auto's en andere objecten.
3. Reactief beheer en onderhoud zorgt voor ontoegankelijkheid, zoals losse tegels, slecht wegdek en onkruid.
4. De toegankelijkheid is afhankelijk van de mate van handhaving en het gedrag van inwoners, zoals bij terrasuitstallingen en foutief parkeren.

Lessen over de overgang van de openbare ruimte naar gebouwen en in gebouwen:

5. Tijdelijke inrichtingen moeten ook voldoen aan toegankelijkheidseisen.
6. Gebouwbeheer en dagelijks gebruik beïnvloedt toegankelijkheid, inclusief de inrichting van toiletten en de plaatsing van automatische deuren.
7. Auditieve toegankelijkheid is niet vanzelfsprekend zoals problemen met ontbrekende of slecht functionerende voorzieningen.

Verandering in het onderzoek

Tijdens het onderzoek werd duidelijk dat de oorspronkelijke vraag om 15 ontoegankelijke plekken in de stad te vinden en die te verbeteren, niet haalbaar is. Veel ontoegankelijkheden die we tegenkwamen zijn onderdeel van de hierboven genoemde vervolgstappen en lessen. Daarom is tijdens het onderzoek afgeweken van deze vraag.

Concluderend

Met deze brief hebben we uw raad geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek fysieke toegankelijkheid in Nijmegen. Ook hebben we u geïnformeerd over de vervolgstappen die verder uitgewerkt zullen worden in een uitvoeringsagenda.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester